

Nurmeksen liikuntastrategia 2015 – 2020

Sivistyslautakunta 31.1.2017, § 5

Hyvinvointilautakunta 30.1.2018 § 4

Hyvinvointilautakunta 24.1.2019 § 5

Sisältö	
1. Johdanto	3
2. Nykytilan kartoitus	4
3. Liikuntastrategian päämäärät	4
4. Toimintastrategia	5
4.1 Terveyden edistäminen	5
4.1.1 Lapset ja nuoret	5
4.1.2 Työikäiset	6
4.1.3 Erityisryhmät	6
4.1.4 Luontoliikunta	7
4.1.5 Kilpaurheilu	8
4.2 Liikuntaympäristöjen tarjoaminen	8
4.2.1 Liikuntapaikkojen kunnossapito	9
4.2.2 Liikuntapaikkojen rakentaminen, peruskorjaus ja muut toimenpiteet	9
4.2.3 Liikuntapaikkojen käytön järjestely	10
4.3 Liikunnan talous ja resurssit	11
4.3.1 Avustukset	11
4.3.2 Käyttömaksut	11
4.3.3 Henkilöstö	12
4.3.4 Liikunnan taloudelliset resurssit	12
4.4 Liikuntapalvelut ja yhteistoiminta	13
4.4.1 Urheiluseurat ja muut yhdistykset	13
4.4.2 Ylä-Karjalan kansalaisopisto	13
4.4.3 Kaupungin sisäinen yhteistyö	14
4.4.6 Muut liikuntapalvelujen järjestäjät	15
5. Liikuntastrategian seuranta ja arviointi	16
6. Nurmeksen liikuntapaikat 2018 ja hoitoluokitus	17

1. Johdanto

Nurmes on alle 8000 asukkaan kaupunki Pielisen Karjalassa, Pohjois-Karjalan maakunnan pohjoisosassa.

Nurmeksen kaupungin valtuusto hyväksyi 4U-Nurmes kaupungin strategian 19.6.2013 ja siinä luotiin linjaukset neljän vuoden kehitykselle ja tulevaisuuden haasteille.

Liikuntastrategian laadinnassa on pyritty ottamaan huomioon sekä kaupunkistrategian, että muiden palvelustrategioiden linjaukset.

Uusi liikuntalaki on valmistunut ja se tuli voimaan 1.1.2015.

"Kunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä paikallistasolla kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja sekä kehittämällä kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä. Liikunnan peruspalveluluonnetta vahvistetaan täsmentämällä kuntien tehtäviä liikunnassa. Uudessa liikuntalaissa korostetaan erityisesti sitä, että kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä. Kunnan tulee arvioida kunnan asukkaiden liikunta-aktiivisuutta osana terveyden ja hyvinvoinnin kehittämistä."

Nurmeksen kaupungin ensimmäisen liikuntastrategian laadinta käynnistyi vuonna 2002 ja sen jälkeen strategiaa on päivitetty kerran vuonna 2009. Liikuntastrategian tavoitteena on toimia tulevaisuuden liikuntasuunnittelun apuvälineenä, jotta nurmeslaisten liikunnallista aktiivisuutta saataisiin lisättyä ja ylläpidettyä. Tutkimusten mukaan suomalaiset harrastavat liikuntaa enemmän kuin koskaan, mutta arki- ja hyötyliikunnan osuus on vähentynyt. Väestö ikääntyy ja istuu liian paljon, myös kansansairaudet, kuten aikuistyyppin diabetes lisääntyvät voimakkaasti. Liikuntapalveluilla ja liikkumisympäristöillä on myös kaupungin vetovoimaisuutta lisäävä merkitys.

2. Nykytilan kartoitus

Nurmeksien kaupungin liikunnan nykytilan kartoitukseen on käytetty SWOT -analyysia, jossa on kirjattu liikuntaan liittyvät Vahvuudet (Strengths), Heikkoudet (Weaknesses), Mahdollisuudet (Opportunities) ja Uhat (Threats). SWOT –analyysi muodostaa nelikentän, jossa yläosa kuvaa nykytilaa ja sisäisiä asioita. Nelikentän alaosassa ovat puolestaan tulevaisuus ja ulkoiset asiat.

Vahvuudet <ul style="list-style-type: none"> - liikuntahalli PielisAreena - monipuolinen lajitarjonta - yksityiset palvelujen tarjoajat - seniorikortti ja juniorikortti - Laamilan jäähalli - hiihtolajien harrastusmahdollisuudet - uusi Spa Bomba 	Heikkoudet <ul style="list-style-type: none"> - Keskustan koulu ja Porokylän liikuntasalien vähäisyys ja pienuus - ohjaajapula seuroissa - PielisAreena -liikuntahallin käyttöaste - yhteistyö eri toimijoiden kesken
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none"> - aktiiviset harrastajat - luontoliikunta ja luontoaktiviteetit - edullinen liikuntatarjonta - ensilumen latu - lasten ja nuorten liikkumisen vahvistaminen kouluissa ja päiväkodeissa - Hyvärilän nuoris- ja matkailukeskuksen palvelutarjonnan hyödyntäminen ja lisääminen 	Uhat <ul style="list-style-type: none"> - liikuntapaikkojen maksullisuus - syrjäytyminen - väestön ikääntyminen - yleinen taloudellisen tilanteen kiristyminen - terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien lisääntyminen

3. Liikuntastrategian päämäärät

- kaupunkilaisten liikunta-aktiivisuuden lisääminen
- terveyden edistäminen kaikissa ikäryhmissä
- lasten ja nuorten liikunnallisuuden edistäminen
- urheilu- ja liikuntayhdistysten toimintaedellytysten parantaminen
- liikkumisympäristöjen kehittäminen
- kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen

- liikuntamatkailun lisääminen

4. Toimintastrategia

Seuraavassa on esitetty Nurmeksien kaupungin liikuntastrategian painopisteet strategiakaudella.

4.1. Terveysten edistäminen

4.1.1 Lapset ja nuoret

Nykytila

Lasten ja nuorten hyvinvointia uhkaa Nurmeksessa kuten muuallakin, erityisesti luontaisen liikkumisen väheneminen. Selvitysten mukaan noin 20 % koululaisista on ylipainoisia ja vain kolmasosa alle 18 - vuotiaista liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Tietokoneet, pelikonsolit ja älykännykät kilpailevat lasten ajasta ja huomiosta liikunnan kanssa. Muita uhkia ovat muun muassa koululiikunnan vähentyminen, puutteellinen lähiliikuntaverkosto ja urheiluseurojen toimintaedellytysten heikkeneminen ja liian kilpailulliset tavoitteet.

Nurmeslaisilla lapsilla ja nuorilla on hyvät mahdollisuudet liikunnan harrastamiseen. Päiväkodeissa liikunta kuuluu jokaiseen arkipäivään. Peruskouluissa liikunta kuuluu osana koulukohtaisiin opetussuunnitelmiin. Kaupunki järjestää yhdessä Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskuksen kanssa lapsille ja nuorille liikunta- ja harrasteleirejä ja kylpylässä on kesäisin uimaopetusta. Urheiluseuroilla on iso rooli lasten ja nuorten liikuttajina. Lapset ja nuoret liikkuvat myös omatoimisesti; leikkien ja kulkien koulumatkoja kävellen sekä pyöräillen.

Tavoitteet strategiakaudella

- liikunnan lisääminen lasten ja nuorten vapaa-ajan harrastuksena
- lasten ja nuorten liikunnallisen harrastustoiminnan kehittäminen syrjäytymisen ehkäisemiseksi
- kouluterveyskyselyn antamien tietojen hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä

Toimenpiteet strategiakaudella

- Potkua pihaan -toiminnan ja Liikkuva koulu -toiminnan jatkaminen
- urheiluseurojen tukeminen lasten ja nuorten liikunnan järjestäjinä
- liikunnallisen kerhotoiminnan edistäminen
- koulukohtaiset kehittämistoimet
- lasten iltapäivätoiminta
- yhä useamman nuoren kannustaminen juniorikortin käyttöön harrastustoimintaan

4.1.2 Työikäiset

Nykytila

Nurmeslaisen aikuisväestön liikunta-aktiivisuudesta ei ole olemassa täsmällistä tutkimustietoa, mutta Pohjois-Karjalan liikunta- ja urheilustrategian mukaan pohjoiskarjalaiset harrastavat kuntoliikuntaa vähemmän kuin suomalaiset keskimäärin. Saman selvityksen mukaan pohjoiskarjalaiset ovat varsin aktiivisia arki- ja hyötyliikkuja. Suosituimmat liikuntamuodot ovat kävely, hiihto ja pyöräily.

Nurmeksessa on monipuoliset mahdollisuudet liikunnan harrastamiseen. Suurin osa nurmeslaisista liikkuu omatoimisesti joko yksin, perheen tai ystävien kanssa. Tärkeimpiä ohjatun liikunnan järjestäjiä ovat urheiluseurat, Ylä-Karjalan kansalaisopisto ja yksityiset liikuntayrittäjät. Myös työpaikoilla tuetaan työntekijöiden liikkumista kuntosali-, jumppa- ja kylpyläläennuksin. Työpaikat ovat varanneet salivuoroja työpaikkaliikunnalle.

Tavoitteet strategiakaudella

- työikäisen väestön liikunta-aktiivisuuden lisääminen ja sitä kautta työkyvyn ylläpito ja edistäminen

Toimenpiteet strategiakaudella

- yhteistyö Siun työterveys Oy:n kanssa
- painonhallintaryhmä työikäisille Siun työterveys Oy:n kanssa
- ennaltaehkäisevä liikuntaneuvonta

4.1.3 Erityisryhmät

Nykytila

Tulevien vuosien suurin haaste Nurmeksien kaupungin liikuntatoiminnan kehittämisessä liittyy ikärakenteen muutokseen. Väestöennusteen mukaan yli 65 – vuotiaiden osuus kasvaa vuoteen 2030 mennessä merkittävästi, kun taas 15 – 65 – vuotiaiden osuus vähenee. Ikärakenteen muutokset vaikuttavat merkittävästi liikunnan palvelutarjontaan sekä liikuntapaikkojen rakentamiseen ja kunnossapitoon.

Seniorikortti tavoittaa yhä enemmän ikääntyviä ja on vakiinnuttanut asemansa onnistuneesti. Seniorikortin osalta toimintaperiaatteena pidetään edelleen sitä, että kortti oikeuttaa 1) kerran viikossa kylpylä käyntiin ja kerran viikossa kuntosali käyntiin tai 2) kaksi kertaa viikossa kuntosalille tai 3) kaksi kertaa viikossa kylpyläkäyntiin. Kylpylän käyttöä on rajoitettu, siten että kesä-heinäkuussa (2019) ei ole oikeutta käydä kylpylässä.

Erityisliikuntapalveluja ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta 10 tuntia viikossa. Lisäksi syksyllä 2016 käynnistyneet taloyhtiöjummat jatkuvat edelleen. Taloyhtiöjumppia on kaksi,

toinen Porokylässä ja toinen keskustassa. Jumpat ovat maksuttomia. Erityisliikuntaa järjestetään säännöllisesti mielenterveyskuntoutujille ja ikääntyville, sekä miehille että naisille. Kyrölän gerontologian osaamiskeskus ja Nurmeskotiyhdistys ry järjestävät kuntouttavaa päivätoimintaa ikääntyville. Kaupungin sovelletun liikunnan ryhmiä on täydennetty terveyskeskuksen kuntoutuksen ikääntyville tarkoitetuilla kolmella ryhmällä. Ylä-Karjalan kansalaisopiston kurssitarjonnasta kattaa kaikenikäiset aikuiset.

Tavoitteet strategiakaudelle

- ikääntyneiden elämänlaadun parantaminen liikunnan avulla
- erityisryhmien liikuntapalveluiden lisääminen tarpeen mukaan
- lasten ja nuorten osalta liikkumattomuuden ja ylipainaisuuden ennaltaehkäisy yhteistyössä muiden lasten ja nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa
- kuntalaisten omaehtoisen liikkumisen mahdollistaminen

Toimenpiteet strategiakaudella

- saavutettavuuden huomioon ottaminen liikuntapaikkojen rakentamisessa ja peruskorjauksessa
- suunnittelua yhdessä Siun Soten kanssa
- terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien lasten ryhmä, erityiskohteena

4.1.4. Luontoliikunta ja liikuntamatkailu

Nykytila

Vaaramaisemat luovat hienot puitteen erilaisien luonnossa liikkumismuotojen harrastamiseen. Ellun lenkki, Kartanon kierros ja Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskuksen alue ovat aivan taajaman läheisyydessä. Metsähallituksen Peurajärven virkistyskalastusalue ja Mujejärven retkeilyalue pohjoisessa ja Raesärkkien polut lännessä tarjoavat luonnon rauhaa ja kauniita maisemia. Uimarantoja on liki jokaisella kylällä. Saramon ja Vinkerlahden lintutorneista voi ihastella runsaslukuista linnustoa. Pielisen rannat tarjoavat myös rantautumispaikkoja kotineen ja laavuineen. Nurmeksesta löytyy myös monia ulkoliikunta-alueita (9-reikäinen golfkenttä, Kotilanvaaran hiihtokeskus, ensilumen latu, Freestyle-hyppyri ja Riihikankaan moottoriurheilualue, frisbeegolfradat).

Liikuntamatkailu

Liikuntamatkailu on matkustamista ja viipymistä vakinaisen asuinpaikkakunnan ulkopuolella lomanvieton, virkistuksen, levon, urheiluharjoitusten, -leirien ja -kilpailujen sekä harrastuksen vuoksi.

Tavoitteet

1. Luontoliikunnan edellytysten turvaaminen ja kehittäminen
2. Kaupunkilaisten aktivointi luonnossa liikkumiseen
3. Kaupungin näkyvyyden ja vetovoimaisuuden lisääminen
4. Elinkeinotoiminnan vahvistaminen liikuntamatkailun avulla
5. Kuntaan kohdistuvan liikuntamatkailun lisääminen kehittämällä uusia, innovatiivisia liikuntapalveluja ja - tapahtumia

Toimenpiteet

1. Reittien ja kuntoratojen kunnosta huolehtiminen ja niiden varustetason parantaminen
2. Hyvärilän nuoris- ja matkailukeskuksen markkinoinnin lisääminen liikuntamatkailussa
3. Ensilumen ladun toiminnan kehittäminen ja markkinointi

4.1.5 Kilpaurheilu

Nykytila

Urheiluseurat järjestävät kansallisen tason urheilukilpailuja Nurmeksessa. Nurmeksessa on laadukkaita liikuntapaikkoja. Liikuntahalli PielisAreena ympäristöineen on monenlaisia tilaisuuksia mahdollistava liikuntapaikka. Laamilan jäähalli mahdollistaa jääurheilun kilpatapahtumat. PielisGolfin 9 - reikäinen golfkenttä on yksi maisemallisesti maan parhaita. Kotilanvaaran hiihtokeskus on toimiva harjoittelu- ja kilpailupaikka.

Tavoitteet

- kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen kilpaurheilutapahtumien avulla
- nuorisomatkailun edistäminen urheilutapahtumien avulla

Toimenpiteet

- seurojen ja yhdistysten kannustaminen tilaisuuksien hakemiseen
- aktiivinen markkinointi

4.2 Liikuntaympäristöjen tarjoaminen

Nurmes tarjoaa kaupunkilaisille tasokkaita ja nykyaikaisia liikuntapaikkoja. Nurmeksessa on yhteensä 70 liikuntapaikkaa. Tässä luvussa ovat mukana kaikki ulkokentät (8), sisäliikuntasalit (8), uimarannat (17), ulkoliikuntapaikat ja -alueet (2), ulkoilureitit (3), retkeily- ja rantautumispaikat (15), kuntosalit (5) ja erikoisurheilualueet (12). Latuja maalla 27,2 km ja jäälataja 20 km. Nurmeksen liikuntapaikkaluettelo on liitteessä 1.

4.2.1 Liikuntapaikkojen kunnossapito

Liikuntapaikkojen kunnossapidon hoitaa kaupunkirakennepalvelujen kuntatekniikka.

Tavoitteet

1. Liikuntapaikkojen kunnosta huolehtiminen, siten että otetaan huomioon käytön määrä, turvallisuus ja käyttäjiltä saatu palaute

Toimenpiteet

1. Liikuntapaikkojen hoitaminen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla joko omana työnä, ostopalveluina tai kolmannen sektorin toimesta
2. Liikuntapaikkojen hoitoluokitus ja kuntokartoitus laaditaan
3. Riittävät resurssit vuosittain kunnossapitoon
4. Fluent –latujen hoidon reaaliaikainen kunnossapitoseuranta otetaan käyttöön tammi-helmikuun vaihteessa 2019

4.2.2 Liikuntapaikkojen rakentaminen, peruskorjaus ja muut toimenpiteet

Nykytila

Sisäliikuntatilat ovat viime vuosina vähentyneet keskustan ja Porokylän alueella. Mikonniemen urheilutalo, ammattiopiston sali, seurakuntakeskuksen sali, Laamilan koulun sali ovat poistuneet liikuntakäytöstä. Kotilanvaaran hiihtokeskuksen päärakennus ja Laamilan yleisurheilukentän juoksuradat kaipaavat kunnostusta. Keskustan kentän peruskorjaus alkoi vuonna 2015. Pintatöiden osalta kenttä vastaanotettiin lokakuussa 2016. Uimarantojen rakenteita kunnostetaan vuosittain. Kylien liikuntapaikkoja kunnostetaan tarpeen mukaan.

Tavoitteet

1. Liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjausta toteutetaan tehtyjen suunnitelmien mukaan
2. Peruskorjauksiin varataan vuosittain riittävä määrä resursseja
3. Rakentamisessa ja peruskorjauksessa otetaan huomioon uudet liikuntalajit, käytön monipuolisuus ja käyttöturvallisuuden sekä käyttömukavuuden parantaminen

Investointikohteet

1. Keskustan kentän huoltorakennuksen toteutus
2. Jäähallin kunnallistaminen 1.2.2018 alkaen

3. Taajaman liikuntapaikkasuunnitelman teko ~~puistojen suunnittelu~~
4. Laamilan urheilukentän kunnostus
5. Hyvärilän jäähalli rakentaminen 2021–2022

Taulukossa esitettyjen investointien osalta tehdään erilliset hankesuunnitelmat kustannusarvioineen ja niistä päätetään erikseen.

Liikuntapaikka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Keskustan kentän peruskorjaus *	x	x				
Nurmesjärven rantaraitti**	x	x				
Keskustan kentän huoltorakennus			x	x)	Valmistuu kevään 2019 aikana	
Jäähallin kunnallistaminen ***			x	1.2.		
Liikuntapuistot**** Lähiliikuntapaikka-suunnitelma			x	x)	Kahden lähiliikuntapaikan toteuttamissuunnitelman teko	
Ensilumen latu *****		x				
Laamilan urheilukentän kunnostus *****				x	korjaussuunnitelma valmis 2019	
Hyvärilän jäähalli					hakemus rahoitussuunnitelmaan vuosille 2021–2022	

*Keskustan urheilukentän peruskorjaus on päätettiin toteuttaa kaupungin valtuuston päätöksellä 27.11.2014 § 75. Kentän peruskorjaus valmistui syksyllä 2016 huoltorakennusta lukuun ottamatta. Huoltorakennukseen oli varattu vuodelle 2017 390 000 euroa mutta kustannusarvio on tällä hetkellä 290.000 euroa. Huoltorakennus valmistuu lopullisesti kevään 2019 aikana. Rakennustyö tehdään kaupungin omana työnä.

** Nurmesjärven rantaraitin rakentamisessa käytettiin Keskustan urheilukentän peruskorjauksen yhteydessä poistettuja maa-aineksia. Rantaraitti on valaistu.

*** Jäähallin kunnallistamista varten on vapaa-aikapalvelujen budjettiin tehty määrärahamuutoksia kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti: jäähallista saatavia tuloja 45 000 euroa, sisäisiä menoja 86 110 euroa (2019).

****Liikuntapuistot erillisen suunnitelman mukaan, päätetään erikseen. Taajama-alueen lähiliikuntapaikkasuunnitelma valmistuu helmikuussa 2018. Tehdään kahdelle lähiliikuntapaikalle, toteuttamissuunnitelmat laaditaan vuoden 2019 aikana.

*****Laamilan urheilukentän suunnitteluraha 10.000 €. Korjaussuunnitelma on valmis 2019.

4.2.3. Liikuntapaikkojen käytön järjestely

Nykytila

Sisäliikuntatiloille sekä kentille ja kaukaloille myönnetään käyttövuorot hakemuksesta kausittain sivistyspalvelukeskuksen kautta. Liikuntahalli PielisAreenan vuorot jakaa Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskus hyvinvointilautakunnan hyväksymien ohjeiden mukaan. Kylien liikuntapaikkoja hoitavat pääsääntöisesti kylätoimikunnat ja nuorisoseurat. Kaupunki tukee tarpeen mukaan kylien liikuntapaikkojen hoitoa.

Tavoitteet

1. Liikuntapaikkojen käytön järjestelyt ja seuranta hoidetaan käyttäjiä palvelevasti
Toimenpiteet
1. Liikuntatilojen käytön järjestelyissä pyritään käyttöasteen parantamiseen
2. Ensilumen ladun hinnoittelu, laskutus sekä markkinointi yhteistyössä Nuoriso – ja matkailukeskus Hyvärilä Oy:n kanssa.

4.3. Liikunnan talous / resurssit

4.3.1 Avustukset

Nykytila

Urheiluseurojen toiminnan tukemiseen varattujen avustusmäärärahojen jaosta päättää hyvinvointilautakunta. Avustuksia voi hakea rekisteröity nurmeslainen urheiluseura tai muu nurmeslainen rekisteröity yhdistys sääntöjensä mukaisen liikuntatoiminnan osalta. Nurmeksen kaupunki myöntää urheiluseuroille ja muille rekisteröidyille seuroille toiminta-avustuksia. Vuonna 2016 avustuksia jaettiin 9 seuralle kaikkiaan 30.000 euroa. Toiminta-avustukset 3,80 €/asukasta kohti. Vuonna 2015 avustuksia jaettiin 30.000 euroa; 10 liikuntaseuralle ja kahdelle toimintaryhmälle, 3,75 euroa/asukas. Vuonna 2017 avustuksia jaettiin 13 eri taholle, avustukset 3,85 euroa/asukas. Vuonna 2018 avustuksia jaettiin 30.000 euroa 11 seuralle ja yhdelle toimintaryhmälle, joka on 3,86 euroa/as (asukasluku 2018 oli 7765).

Tavoitteet

1. Avustusmäärärahojen säilyttäminen valtakunnan keskitasolla (euroa/asukas)
2. Urheiluseurojen toiminnan kehittäminen liikuntatapahtumien lisäämiseksi

Toimenpiteet

1. Avustusten riittävän tason säilyttäminen talousarvion laadinnassa
2. Avustusten jakoperusteiden jatkuva tarkkailu ja kehittäminen

4.3.2 Käyttömaksut

Nykytila

Nurmeksien kaupungissa perusliikuntapaikat (mm. koulujen salit ja kentät/kaukalot) ovat maksuttomia alle 18-vuotiaiden harjoitusryhmille. Jäähallilla on maksuttomia mailallisia/mailattomia jäävuoroja keskimäärin kaksi viikossa, jonne voi vapaasti mennä luistelemaan. Kylpyläkäyntiin saa kuntalaiskortilla 3 euron tuen. Liikuntahalli PielisAreenan käyttö on maksullista kaikille käyttäjille. Lisäksi on käytössä kolme eritasoista seniorikorttia ja juniorikortti, joiden käyttöehdoista lautakunta päättää erikseen. Juniorikortit jaettiin vuoden 2018 alusta koulujen kautta suoraan nurmeslaisille 7-16-vuotiaille koululaisille, jotka ovat esi- tai peruskoulussa. Myös kaikki jakovuonna 7 vuotta täyttävät saivat kortin.

Tavoitteet

1. Kaikilla kaupunkilaisilla on kohtuuhintainen perusliikuntapaikkojen käyttömahdollisuus
2. Urheiluseurojen, erityisesti lasten ja nuorten, toiminnan turvaaminen käyttömaksuja suunnitellessa- päätettäessä

Toimenpiteet

1. Lasten ja nuorten liikunnan säilyttäminen koulujen salien osalta maksuttomana
2. Nykyisten ulkoliikuntapaikkojen säilyttäminen maksuttomina (poikkeus ensilumenlatu)

4.3.3 Henkilöstö

Nykytila

Kaupungin liikuntapalvelujen vastuuhenkilö on vapaa-aikasihteeri. Liikuntapaikkojen hoidosta vastaa teknisen toimen kuntatekniikan osastolla kuntatekniikan mestari. Liikuntapaikkojen hoitajien määrä vaihtelee kausittain. Liikuntahalli PielisAreenan hoitaa Hyvärilän nuoris- ja matkailukeskus. Kesäisin palkataan kaksi uimaopettajaa uimakoulujen pitoa varten, uimakoulut pidetään kylpylässä. Erityisliikuntapalveluja ostetaan 10 tuntia viikossa.

Tavoitteet

1. Nykyisen henkilöstöressin säilyttäminen
2. Ohjaajaresurssin kasvattaminen
3. Liikuntapaikkojen riittävän kunnossapidon ja valvonnan turvaaminen

Toimenpiteet

1. Ylä-Karjalan kansalaisopiston kanssa ohjaajaresurssit ovat osittain yhteiset.

4.3.4 Liikunnan taloudelliset resurssit

Nykytila

Vuosien 2014–2017 Nurmeksien kaupungin liikuntapalveluiden ja liikuntapaikkojen kunnossapidon käyttömenot.

Vuosi	Liikuntapalvelut	Liikuntapaikkojen kunnossapito
2014	178 675	337 351
2015	197 822	274 781
2016	197 822	431.888
2017	212 256	465 620
2018	224 606 arvio	590 236 arvio

Tavoitteet

1. Riittävien taloudellisten resurssien varmistaminen, jotta kaupunkilaisille turvataan laadukkaat liikuntamahdollisuudet kaupungin peruspalveluna.

Toimenpiteet

1. Riittävien resurssien varmistaminen liikuntapalveluille vuosittaisen taloussuunnittelun yhteydessä
2. Yhteistyö kylien, seurojen ja muiden hallintokuntien kanssa
3. Mukana olo hankkeissa, joiden tarkoituksena on kaupunkilaisten terveyden ja elämänlaadun parantaminen

4.4 Liikuntapalvelut ja yhteistoiminta

4.4.1 Urheiluseurat ja muut yhdistykset

Nykytila

Nurmeksessa toimii 15 liikunta- ja urheiluseuraa, joissa on yhteensä noin 700 jäsentä. 12 seuraa saa avustusta kaupungilta toimintaansa – avustusten yhteenlaskettu arvo on noin 30.000 euroa.

Tavoitteet

1. Urheiluseurojen toimintaedellytysten turvaaminen ja tukeminen
2. Yhteistyön kehittäminen seurojen ja liikuntapalvelujen kesken

3. Seurojen ohjaaja- ja toimihenkilökoulutuksen tukeminen

Toimenpiteet

1. Urheiluseura-avustusten säilyttäminen riittävällä tasolla, vähintään tasolla 3,7 €/asukas
2. Seuratapaamisten järjestäminen 1-2 kertaa vuodessa, ajankohtaisista asioista.

4.4.2. Ylä-Karjalan kansalaisopisto

Nykytila

Ylä-Karjalan kansalaisopisto on aloittanut toimintansa vuonna 1963. Oppilaitos vastaa kansalaisopistotoiminnan järjestämisestä Nurmeksessa ja Valtimolla. Liikunnan osalta kansalaisopiston painopiste on kunto- ja terveysliikunnassa. Ylä-Karjalan kansalaisopisto järjestää Nurmeksessa lukukausittain useita eri liikuntakursseja sekä työikäisille että ikääntyneille.

Kansalaisopistojen tavoitteena on vapaan sivistystyön lain mukaan edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kansalaisopiston lukuvuotta 2017 - 2018 koskeva kokonaistuntimäärän vähennys ei kohdistunut liikuntakursseihin.

Tavoitteet

1. Pysyviin liikuntatottumuksiin ja kokonaisvaltaiseen terveyskäyttäytymiseen kannustaminen terveystietoisuutta lisäämällä
2. Opetuksen avulla mahdollisuus fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitoon ja edistämiseen

Toimenpiteet

1. Työkykyä ylläpitävän toiminnan lisääminen ja mahdollisen päällekkäisen tarjonnan vähentäminen

4.4.3. Kaupungin ulkopuolinen yhteistyö

Siun Sote ja Nurmeskoti ry

Nykytila

Siun Soten sosiaalipalvelut edistävät omalta osaltaan kuntalaisten omatoimisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja vastuunottamista omasta hyvinvoinnista.-Siun Soten

ikäntyvien kuntoutuspalveluista vastaa Kyrölan gerontologinen osaamiskeskus. Nurmeksien kaupungin liikuntapalvelut ostaa ikäihmisten päivä-kuntoutuspalveluja Nurmekotiyhdistys ry:ltä 13.000 eurolla vuonna 2019. Painopiste on ollut ikäntyvissä toiminta- ja liikuntakyvyltään heikentyneissä tai huomattavasti heikentyneissä asiakkaissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

1. Erityisryhmien palvelujen nykytason säilyttäminen ja toiminnan kehittäminen

Henkilöstöhallinto

Nykytila

Nurmeksien kaupungin koko henkilöstölle suunnattu työhyvinvointitoiminta sisältää kehon virkistystä. Työkykyä ylläpitävästä toiminnasta vastaa henkilöstöhallinto.

Tavoitteet ja toimenpiteet

1. Työkykyä ylläpitävä toiminta osaksi työyksiköiden normaalia toimintaa
2. Omaehtoisen liikuntaharrastuksen aloituksen tukeminen
3. Työyksiköiden liikuntailtapäivät
4. Jaksamisen edistäminen tarpeenmukaista liikuntatoimintaa tarjoten
5. ePassi käyttöön 1.1.2019

Koulutoimi

Nykytila

Peruskoulujen liikuntatoimintaa toteutetaan opetussuunnitelmien mukaan. Lisäksi oppilaille järjestetään liikuntatapahtumia ja kilpailuja eri lajeissa sekä osallistutaan Koululiikuntaliiton toimintaan eri tavoin.

Tavoitteet ja toimenpiteet

1. Liikunnan tuntimäärien säilyttäminen eri luokka-asteilla sekä terveystiedon lisääminen integroituna muihin oppiaineisiin
2. Henkilöstölle tarjotaan koulutusta sekä erilaisiin liikuntateemapäivien järjestelyapua
3. Yhteistyötä seurojen ja koulujen välillä edesautetaan

4.4.6. Muut liikuntapalvelujen järjestäjät

Nurmeksessa on merkittävä määrä yksityisiä liikuntapalvelujen tuottajia. Yksityisiä kuntosaleja on neljä. Lisäksi on Spa Bomban kylpylä, jossa on kuntosali ja allasosasto.

Yksityisten toimesta on myös tarjolla monipuolisia liikuntaryhmiä ja tanssitoimintaa. Spa Bomban peruskorjaus valmistui elokuussa 2017.

5 Liikuntastrategian seuranta ja arviointi

Vastuu liikuntastrategian toteutumisen seurannasta kuuluu hyvinvointilautakunnalle. Strategia tarkistetaan vuosittain. Investointien osalta tehdään erilliset hankesuunnitelmat kustannusarvioineen ja niistä päätetään erikseen.

Liikunta- ja urheiluseurat Nurmeksessa:

FC Nurmes ry, Nurmeksen Ampumaseura ry, Nurmeksen Haulikkoampujat ry, Nurmeksen Kyykkäseura ry, Nurmeksen Naisvoimistelijat ry ja Uskollisuuden kilta, Nurmeksen Sepot ry, Nurmeksen Seudun Kennelkerho ry, Nurmeksen Tennisseura ry, Nurmeksen Tsunami ry, Nurmeksen Urheiluautoilijat ry, Nurmeksen Urheilusukeltajat ry, Pielis-Golf ry, Pielisen Liitokiekkoilijat ry, Pielisen Ratsastajat ry ja Tanssikerho Täysikuu ry

6. NURMEKSEN LIIKUNTAPAIKAT 2018 JA HOITOLUOKITUS

Kaupungin omistama = N, ympärivuotinen käyttö = Y, hoidetaan kesäisin = K, hoidetaan talvisin = T

Hoitoluokitus jäälueet ja kentät:

A: hoito, auraus ja jäädytys tarvittaessa arkisin ja viikonloppuisin

B: hoito, auraus ja jäädytys tarvittaessa arkisin

C: sopimuksen mukaan

Hoitoluokitus ladut:

A: Ladut ovat päivittäisessä kunnossapidossa, latuja hoidetaan latukoneella. Tavoitteena on paras mahdollinen tarkoituksen mukainen latujen kunnossapito. Ajokertoihin vaikuttavat lumen määrä ja rakenne, käyttäjämäärät ja sääennusteet.

B: Ladut ovat pääosin moottorikelkkakalustolla kunnossapidettäviä, luonnonpohjaisia ja valaisemattomia latuja. Latujen kunnostus tarvittaessa siten, että ajo painottuu olosuhteen pitämiseen hiihtokuntoisena. Kunnossapito pääsääntöisesti lumisateen jälkeen ja tarvittaessa ladun kuluessa.

C: Jääladut, erikseen tilattavat koulujen ja päiväkotien sekä erilaisten tapahtumien tarpeisiin tehtävät ladut. Näiden olosuhteiden valmistaminen tapahtuu moottorikelkkakalustolla ja kunnostaminen ajoittuu tietyille ja rajatulle ajankohdalle talvikaudella.

Urheilukentät/jääalueet

1. Keskustan kenttä (kaukalo) N,Y, A
2. Laamilan urheilukenttä N, K, A
3. Itäkaupungin hiekkakenttä (kaukalo) N,Y,B
4. Porokylän koulun kenttä (kaukalo) N,Y,B
5. Vasikkahaan, Kaivokadun lähistön pienkenttä N,Y, B
6. Hyvärilän asuinalueen pienkenttä N,Y, B
7. Laamilan jäähalli (Nurmeksens jäähalli Oy) T, A

Kuntopolut/Ladut

1. Kotilanvaaran hiihtokeskus 3-5 km N,Y, A
2. Kartanon kierros 2,7 km N,Y, A
3. Ellun lenkki 6,5 km N,Y, A
4. Ensilumen latu 2,4 km N, T, A

Latupohjat

4. Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskus – opisto –latu 6km N, T, B
5. Porokylän koulun latu N, T, C
6. Höljäkän valaistulatu pohja 1 km N, C
7. Tiaisen Pirtin valaistulatu pohja 1 km N, C

Kevätjääladut

1. Laamila – Lautiainen – Nurmesjärvi – Kotilanvaara 5 km N, T, C
2. Bomban kylpylä – Ellun kota 6 km N, T, C
3. Bomban kylpylä – opisto 10 km N, T, C
4. Ellun kota - opisto 5 km N,T, C
5. Keskustan koulu – Kotilanvaaran hiihtokeskus 2 km N, T, C

Retkeily- ja rantautumispaikat

1. Kotilanvaaran hiihtokeskuksen laavu N,Y
2. Kynsisaaren kota N, T
3. Kynsisaaren laavu (Haukilahti) N,T
4. Ellun kota ja laavu N, Y, K,T
5. Porosaaren tulipaikka N, T
6. Aronsalmen laavu N, K
7. Hiisilammen laavu (Ylikylä) N
8. Talaksen kota N, T
9. Luhtalammen kota (Mujejärvi) N, T, K
10. Kolkonjärven laavu (Petäiskylä) N, T, K

11. Jurttivaaran kota (Höljäkkä) N, T, K
12. Pyssyvaaran laavu ja näköalatorni (Lipinlahden Nuorisoseura)
13. Saramon lintutorni + polku N, K
14. Vinkerlahden lintutorni + polku N, K
15. Leipikosken laavu (Saramo) N, K
16. Rantaraitti N, Y, K, T
17. Kohtavaaran luonto- ja historiapolku ja toivontorni, 1,6 km (Haikolan talo)

Liikuntasalit

1. Kirkkokadun koulun ala- ja yläsalit
2. Porokylän koulun sali
3. Keskustan koulun sali
4. Palanderin tanssisali
5. Liikuntahalli PielisAreena
6. Salmenkylän liikuntasali (Äksyt Ämmät Oy)

Uimapaikat

1. Spa Bomba (Pohjois-Karjalan Osuuskauppa) N, K
2. Sataman uimaranta ja avantouinti paikka N, K, T
3. Hyvärilän uimaranta (hoito: Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskus) N, K
4. Kairikon uimaranta N, K
5. Nahkimon uimapaikka N, K
6. Laamilan uimapaikka N, K
7. Rönkön ranta (Tuomaankadun päässä) N, K
8. Höljäkän uimapaikka N, K
9. Kellarilammen uimapaikka, Petäiskylä N, K
10. Kuohatin uimapaikka N, K
11. Kuokkasenkosken uimapaikka N, K
12. Nykyrinjärven uimapaikka, Mujejärvi N, K
13. Naurislahden uimapaikka, Savikylä N, K
14. Ylikylän uimapaikka N, K
15. Lipinlahden uimapaikka N, K
16. Kumpulampi N, K
17. Koudansalmen uimapaikka N

Muut liikuntapaikat

1. Spa Bomban avantouintipaikka
2. Ratsastustallit: Mannen ratsutila ja Ahonlaidan harrastetalli
3. Freestylehyppyri (Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskus)
4. Skeittialue, Mikonniemi
5. Moottorikelkkareitistöt: Pohjois-Karjalan virkistysreitistöt ry (noin 200 km)
6. Riihivaaran moottoriurheilualue ja kartingrata
10. 9-reikäinen golfkenttä harjoitusalueineen (Pielis-Golf Oy)

11. Frisbeegolfradat (Hyvärilän Nuoriso- ja matkailukeskus 9 koria, Bomban alue 9 koria)
12. Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskuksen rantalentopallokentät 10 kpl
13. Mikonnimen tenniskentät 2 kpl
14. Hyvärilän nuoriso ja matkailukeskuksen pelialueet
15. Metsähallituksen retkeilyalueet: Raesärkät, Mujejärvi ja Peurajärvi
16. Ravirata, Nurmeksen Hevosystäväinseura ry
17. Ampumapaikat:
 - Hukkavaaran ampumarata Hyvärilän ruutiaserata, Rekulan käsiaserata
18. Kivikkolan maneesi, Ylikylä (Virva Hakala)

Yksityiset kuntosalit

1. Nurmeksen kuntoilukeskus ja judotatami (Nurmeksen kuntoilukeskus)
2. Spa Bomban kuntosali (Spa Bomba)
3. Karjalan Kuntopaja Oy (Juha Holopainen)
4. Nurmeskodin seniorikuntosali (Nurmeskotiyhdistys ry)
5. Lääkärikeskus kuntosali (PIELISJANI OY)